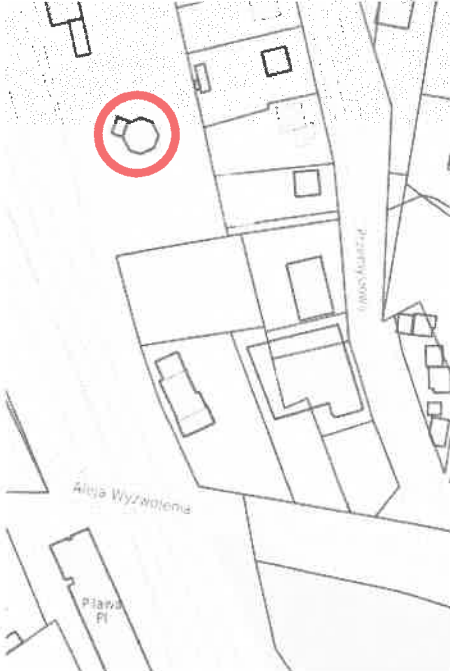

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość PILAWA
1. Nazwa WIEŻA CIŚNIENÍ	2. Czas powstania okres międzywojenny (I. 20.-30. XX w.)		
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			4. Adres/lokalizacja Przemysłowa 08-440 Pilawa Nr ewid. działki: 1289/105 obręb: Pilawa Współrzędne geograficzne: N 51°57'36.1" E 21°31'53.2" 5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat garwoliński gmina Pilawa 6. Formy ochrony Wpis do rejestru zabytków pod nr A-1277 z 22.10.2014 r. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XXXIX-205/2005 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 30 grudnia 2005).
 			
1. Widok od południowego zachodu. 2. Mapa z lokalizacją obiektu.			

8. Historia, opis i wartości

Kalendarium:

- I. 20.-30. XX w. – budowa wieży ciśnień przy dworcu kolejowym w Pilawie,
- 2 poł. XX w. (?) – wymiana urządzeń do podgrzewania wody.

Wieża jest zlokalizowana w centrum miasta, pomiędzy linią kolejową nr 7 (Warszawa-Dorohusk) a ul. Przemysłową, w otoczeniu wysokiej zieleni samosiewnej. Na północ od niej znajduje się dawny plac składowy, po stronie zachodniej torowisko, od wschodu zabudowa mieszkalna przy ul. Przemysłowej.

Budowla o konstrukcji żelbetowej, ściany z zewnątrz i od wewnątrz otynkowane. Wieżba dachowa drewniana (konstrukcja nierozpoznana – brak dostępu), pokrycie dachowe z blachy trapezowej (wtórne). Wieża wybudowana na planie ośmioboku, dwukondygnacyjna, zwieńczona ostrosłupowym hełmem o załamany uskokowo kącie nachylenia. Od płn.-zach. dostawiona prostokątna, parterowa dobudówka nakryta dachem jednopołaciowym. Dolną kondygnację wieży stanowi zwężający się ku górze trzon zakończony rozbudowanym, profilowanym gzymsem. Ponad nim nadwieszona ośmioboczna głowica o obwodzie większym niż trzon, dzielona na 3/4 wysokości profilowanym gzymsem kordonowym, zwieńczona profilowanym gzymsem (obydwa gzymsy międzykondygnacyjne nakryte deskami okapowymi). W miejscu iglicy zamontowana wtórna stalowa konstrukcja wsporcza dla nadajników telefonii komórkowej. Elewacje wieży jednoosiowe. Otwory okienne i drzwiowe rozmieszczone na osiach elewacji od płn., wsch., zach. i płd. Wejście główne usytuowane od zach. W górnej kondygnacji trzonu występują okna zamknięte półkoliście. Elewację zach. głowicy podkreśla wsparty na kroksztynie wykusz, przepruty półkoliście zamkniętym oknem, nakryty trójpłaciowym daszkiem. W pozostałych elewacjach znajdują się owalne okulusy. Powyżej gzymsu występują pary okienek zamkniętych łukiem odcinkowym. Otwory dobudówki prostokątne. Stolarstwo okienne i drzwiowe drewniane. Okna ościeżnicowe, jedno- i dwuskrzydłowe oraz trójpodziałowe. Drzwi dwuskrzydłowe, obite z zewnątrz blachą. Schody wewnętrzne metalowe, drabiniaste. Wnętrze jednoprzestrzenne. Dolna kondygnacja (trzon) nakryta stropem z kolistym otworem wejściowym pośrodku. Górna kondygnacja (głowica) mieści jednokomorowy, płaskodenny rezerwuuar na wodę z drewnianą pokrywą oraz system rur przesyłowych. Poddasze (od wysokości gzymsu kordonowego wzwyż) z otwartą wieżbą dachową.

Wieża ciśnień w Pilawie posiada wartość artystyczną, historyczną i naukową jako istotny element dawnej infrastruktury kolejowej. Jest budowlą wzniesioną według typowego projektu wykorzystywanego przez PKP w okresie międzywojennym. Charakteryzuje się historyzującą szatą architektoniczną, nawiązującą do stylu narodowego. Pozostaje ważnym dokumentem kultury materialnej miasta i gminy.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania określa się w skali punktowej na 3 – dostateczny.

Budynek utrzymał historyczną bryłę, gabaryt oraz kompozycję elewacji. Należy rozważyć sanację zieleni w otoczeniu wieży.

10. Wykonanie karty (autor, data, podpis)

mgr Iwona Bartnik
31.07.2023 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków